

Möten med ledande företrädare GOMOSO

Om mötena

Under perioden efter sommaren 2020 har förbundschef Johan Fyrberg träffat ledande företrädare, chefstjänstepersoner, för SV:s grundorganisationer samt de största (mätt i verksamhet) medlems- och samverkande organisationerna.

Samtliga möten har genomförts på organisationernas respektive kanslier/kontor under perioden augusti och september 2020.

Temat för mötena har utgått från organisationernas syn och förväntningar på samarbetet med SV. Det har alltså inte handlat om programförklaringar från SV. Utgångspunkten från SV:s sida har snarare varit att vara trygg i det arbete som är pågående och att dessa samtal handlat om att resonera om samarbetet på strategisk nivå.

Efter varje möte har SV sammanställt och delat anteckningar.

Följande möten har ägt rum:

Centerpartiet

- Grundorganisation
- Partisekreterare Michael Arthursson

Liberalerna

- Grundorganisation
- Partisekreterare Juno Blom

LRF

- Grundorganisation
- VD Anna-Karin Hatt
- Chef Medlem & Organisation Mona Holmsten
- Mötet genomfördes tillsammans med utvecklingschef Banar Sabet

SPF Seniorerna

- Medlemsorganisation
- Generalsekreterare Peter Sikström
- SPF Seniorerna är den organisation vi har mest verksamhet tillsammans med – 103 000 timmar (2019)

Sveriges Hembygdsförbund

- Samverkande organisation
- Generalsekreterare Jan Nordwall
- Sveriges Hembygdsförbund är den organisation vi har näst mest verksamhet tillsammans med – 44 000 timmar (2019)

Förbundet Vi Unga

- Medlemsorganisation
- Generalsekreterare Jasmin Jaziri Nouri
- Förbundet Vi Unga är den organisation vi har tredje mest verksamhet tillsammans med – 35 000 timmar (2019)
- Mötet genomfördes tillsammans med utvecklingschef Banar Sabet.

Bygdegårdarnas Riksförbund

- Medlemsorganisation
- Förbundschef Karin Fälldin
- Bygdegårdarnas Riksförbund är den organisation vi har fjärde mest verksamhet tillsammans med – 24 000 timmar (2019)

Vad säger organisationerna om samarbetet med SV?

- Att man delar SV:s idé och värdegrund, och därmed att det finns en ideologisk samhörighet.
- Att samarbetet förändrats över tid där den generella bilden är att organisationerna ges ett mindre inflytande i SV än vad man upplevt historiskt.
- Att man till delar inom organisationerna gör utbildande och folkbildande insatser och aktiviteter utan att SV är medverkande. Föreningar både ser behov av och genomför aktiviteter själva men ser inte alltid mervärdet av att blanda in SV.

”Föreningen ställer sig frågan om vad ska göras? vad vill vi göra? och går därefter till aktivitet ofta utan SV.”

- Samtliga organisationer har som mål att stärka eller öka föreningsaktiviteten inom den egna organisationen, och att det ska ske i hela landet. Och därmed att man inom samtliga organisationer har som både ambition och vilja att utveckla samarbetet med SV med ett särskilt fokus på att stärka föreningsengagemanget inom respektive organisation.
- Från tid till annan gör organisationerna behovsinventeringar bland medlemmarna/föreningarna och tar fram olika typer av handlingsplaner för vad man sedan ska göra för att stärka/öka engagemanget inom de egna leden.
- Att SV ”levererar” olika/ojämnt beroende på hur det lokala engagemanget och kontaktvägarna är upparbetade.
- Det är tydligt att samtliga efterfrågar nationella erbjudanden som kan få genomslagskraft lokalt/regionalt. Med respekt för folkrörelsen/organisationernas autonomi ser man inte någon risk med något centralistiskt/styrande i detta utan snarare att det bidrar till attraktivitet.
- GO (C/L) lyfter fram ett behov av att tydligt kunna beskriva vad folkbildning är; det verkligt unika i relation till alla andra sammanhang där man kan ingå/utvecklas. De andra organisationsföreträdarna lyfter snarare upp nyttoaspekter om varför man har ett samarbete med SV.
- GO (C/L) lyfter fram ett behov av att tillskapa lokala mötesplatser för att inspirera människor att engagera sig lokalt.

- Organisationerna upplever SV som internt fokuserat/orienterat, man anger att SV resonerar om organisatoriska frågor i högre uträkning än idéer, visioner och uppdrag.

Vad blir analysen?

Större potential

Samtliga organisationer vill att föreningsengagemanget ska öka/stärkas. Som följd av denna ambition ser man också gärna att utveckla samarbetet med SV. Men det står också klart att organisationerna gör folkbildande insatser både med och utan SV. Det finns två huvudsakliga förklaringar till detta faktum. Dels finns inte alltid lokala/regionala kontaktvägar säkrade från SV:s sida, dels ser inte föreningarna alltid mervärdet av att "blanda in" SV.

Utan incitament för avdelningar

En faktor som kan spela in är SV-avdelningens autonomi och där verksamhet i relation till GOMOSO inte självklart finns som prioriterat område eftersom GOMOSO inte är ett strategiskt prioriterat område. För avdelningar är aktivitet i relation till GOMOSO heller inte incitamentsdrivet eftersom det inte finns någon relativ koppling till bidragsgivningen.

Parallell planering

Organisationernas svar på att framåtriktat verka för ett ökat föreningsengagemang är att de tar fram olika typer av planer. Utöver att organisationerna själva tar fram planer, så sker också planeringsarbetet på nationell nivå mellan nationella kontaktpersoner/företrädare, något som organisationerna uppskattar/värdesätter. Det pågår alltså en parallell planering, dels utan SV, dels med SV. SV är alltså inte givet med och tar fram planer tillsammans med organisationerna. Detta fenomen är genomgående men bekräftas tydligt i ett av samtalen.

“Vi önskar att SV kommer in tidigt i fasen att verkställa handlingsplanen”

Efterfrågan om erbjudanden

Ett annat svar på hur organisationerna ska lösa sitt föreningsengagemang är att de gärna ser att SV ska tillhandahålla konkreta erbjudanden, i termer av paketerade kurser som ska erbjudas föreningarna. En tydligare nationell konceptualisering som kan omsättas på lokala/regionala nivåer. Det digitala anges både som ämne och som form för föreningsutveckling. Man ser ingen motsättning mellan ökad konceptualisering och autonomi inom decentraliserade folkrörelser. Snarare tvärtom, man anger att detta är något som kan öka medlemsnyttan och därmed gynna ett engagemang. Risken med konceptualisering är dock att värdefulla lokala anpassningar kan gå förlorade.

Möjlig affärsutveckling

Ett alternativ för de organisationer som anser att SV levererar för ojämnt och därmed otillräckligt är att vända sig till privat aktör på öppna marknaden och då betala för det. Lite tillspetsat kan man argumentera för att det finns organisationer som har råd att använda SV som affärsutvecklare om organisationen inte ser att SV fullt ut levererar i rollen som studieförbund. Något av en affärsmöjlighet för SV där SV konkurrerar med privata utbildningsföretag/organisationsutvecklare. En utveckling av SV:s arbete med affärsutveckling skulle i förlängningen kunna skapa ett incitamentsdriv för avdelningarna. Samtidigt måste frågan balanseras noggrant i rågången mellan

ideellt och kommersiellt, och för att säkerställa så att det inte sker en glidning mellan SV som statsbidragsmottagare och det som studieförbund generellt kritiserar för, att statsbidrag direkt eller indirekt används för insatser som de inte är avsedda för.

Litet inslag av fritt och frivilligt

Lite tillspetsat kan man säga att organisationerna ska lösa föreningsengagemanget åt föreningarna mer än att föreningsengagemang sker i och genom föreningen. I linje med detta ligger att man i högre utsträckning ser SV som utbildningsorganisation än vad man ser SV som folkbildningsorganisation.

Olika syn på ambassadörskapet

En aspekt som möjligen också ligger i linje med att man ser SV som leverantör är att man inte talar om eller synliggör samarbetet med SV. Det är egentligen bara en organisation (Bygdegårdarna) som lyfter att man i ett samarbete måste ta ett ansvar för att dela och utbyta informationen med varandra, och att ett framgångsrikt samarbete bygger på att man lyfter och marknadsför varandra. Överlag så är det tydligt att SV i högre utsträckning än GOMOSO, verkar för att ta kontakt, berätta om och på olika sätt synliggöra samarbetet.

Vad gör vi (SV)?

Löpande

- Vi organiserar oss på förbundskansliet med en förbättrad förmåga kring konceptualisering.
- Vi säkerställer kontaktpersoner för respektive organisation på nationell nivå.
- Vi fortsätter med regelbundna planeringsmöten mellan kontaktpersoner på nationell nivå.
- Vi uppmanar avdelningarna att omsätta arbetet i relation till GOMOSO i linje med strategin ”Plats för lokalt föreningsengagemang”.
- GOMOSO är målgrupper både gällande det interna och externa kommunikationsarbetet.

Strategisk plan 2022-2023

I enlighet med förbundsstämmans uppdrag om att klargöra förbundets ansvar och uppdrag kommer förbundets respektive avdelningars ansvar och uppdrag att förtydligas i relation till den strategiska planen 2022-2023.

Strategiarbetet 2023

Som ett led i strategiarbetet kommer hela området kring grund-, medlems- och samverkande organisationer vara en del av arbetet på en generell nivå och företrädare för organisationer kommer specifikt i strategiarbetets andra del vara en gruppering för rundabordssamtal.

Vad behöver vi ytterligare göra?

Genom denna process framkommer primärt två svagheter tillika förbättringsområden och en möjlighet gällande organisationssamarbeten.

1. Samtalen påvisar en svaghet i SV:s trovärdighet, där SV inte kan säkerställa att de överenskommelser som träffas på nationell nivå

också blir verksamheter på lokal/regional nivå. Det finns ingen systematik i arbetet utan framgången ligger i omständigheter kring att avdelningar gör verksamhet eller ej. Frågan är om klargörande av ansvar och uppdrag utifrån förbundsstämmans beslut 2019 utgör en tillräcklig insats eller om det krävs ytterligare insatser för att motsvara organisationernas förväntningar på lokal nivå.

2. Organisationer kan ställa sig kritiska kring huruvida SV levererar det som organisationerna förväntar sig. Men organisationerna tar å andra sidan heller inte aktiv ställning för samarbetet. På en nivå framstår SV inte som en värdefull part, och att göra verksamheten tillsammans med SV beskrivs inte som en framgångsfaktor för organisationerna. På en annan, och kanske mer avgörande nivå, så tar inte organisationerna ansvar för folkbildning och värdet av att studieförbund finns genom att de inte uttalat bildar opinion för studieförbundens existens. Utmaningen handlar om att inleda processer tillsammans med organisationerna för att organisationerna var och en och samlat blir folkbildningens och Studieförbundet Vuxenskolas bästa ambassadörer.
3. När vi talar om GOMOSO så menas samarbete, stadgebundet och avtalsreglerat mellan organisationerna och SV i egenskap av studieförbund. Ett alternativt förhållande till GOMOSO kan vara att SV möter organisationerna som studieförbund och affärsutvecklare. Som ideell förening och aktiebolag. Dagens modell har mer av utgångspunkten att SV agerar som studieförbund och där vi har ett affärsutvecklande bolag som ett komplement och tydligt organiserat i en parallell struktur, i de fallen uppdragen/verksamheten inte inryms i folkbildningsuppdraget. Att SV verkar som en uttalad hybridorganisation kräver sannolikt uttalade strategiska beslut såväl som risk- och konsekvensanalyser. I det korta perspektivet kan man utgå från skatt- och momspliktig verksamhet och att den kan bedrivas i en parallell och kompletterande struktur. Det vi gör nu är att vi inom förbundskansliet kopplar affärsutvecklingen till utvecklingsenheten primärt för att identifiera VAD som kan göras/säljas genom bolaget Humanus Utveckling AB.

I övrigt kan noteras att SV återkopplat till SPF Seniorerna om att vi gärna genom ordförande och förbundschef medverkar vid ett av SPF Seniorernas styrelsemöten. Detta har positivt återkopplats från generalsekreteraren, men något tillfälle har inte meddelats.